

КОНЦЕПЦІЯ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Курс “Соціальна політика” передбачає ретельне знайомство студентів спеціальності “Соціальна робота” зі змістом, напрямками, основними функціями, принципами й механізмами соціальної політики як невід’ємної складової функціонування демократичної, правової, соціальної держави.

Впровадження цієї дисципліни у підготовку спеціалістів з соціальної роботи має неабияке значення й актуальність у сучасних умовах розвитку української державності.

Логіка просування суспільства шляхом демократизації та ринкових реформ, як засвідчила практика останнього пострадянського десятиріччя, повинна передбачати дієву, ефективну соціальну політику, що має на меті адаптацію суспільства в цілому, соціальних груп і верств населення до ринкових механізмів функціонування економічної сфери, інноваційних перетворень.

Як було зауважено на науково-практичній конференції “Україна: підсумки соціально-економічних перетворень і погляд у майбутнє” у листопаді 2000 року, одним з ключових прорахунків стратегії реформ у І половині 1990-х років була неузгодженість економічних перетворень з логікою сучасного цивілізаційного розвитку – з її гуманістичною спрямованістю, органічною пов’язаністю соціальної функції держави з інтересами свободи і всебічного розвитку особистості. Адже демократія як конституційний принцип і стратегічний орієнтир українського суспільства є “унікальним інструментом соціалізації всіх складових суспільного розвитку, реалізації принципу справедливості, надійного захисту свободи і вільного розвитку особистості”.

Отже, соціальна політика як навчальна дисципліна повинна органічно **поєднувати дві функції:**

- виховну – як світоглядну підготовку майбутніх соціальних робітників, прищеплення демократичних та гуманістичних цінностей;
- навчальну – адже соціальна робота є однією з головних складових сучасної соціальної політики.

Концепція курсу передбачає розуміння студентами основних принципів, парадигм, моделей і практичне засвоєння ключових напрямків соціальної політики.

Виходячи з цього, доцільним є відокремлення **3 відповідних**

розділів:

- соціальні основи політики;
- парадигми соціальної політики та становлення європейської концепції соціальної держави;
- головні напрямки соціальної політики на сучасному етапі розвитку демократичного суспільства (зарубіжний та вітчизняний досвід, проблеми правового, адміністративного, фінансового забезпечення соціальних програм).

Виходячи з необхідності вибору оптимальної моделі демократичної соціальної політики в Україні, **доцільно вивчати дану дисципліну за допомогою наступної логіки:** “історичне формування демократичної соціальної політики – національні моделі соціальної політики розвинених країн (з поправкою на ідеологічно-програмні засади політичних сил при владі) – зарубіжний досвід демократичної соціальної політики – становлення соціальної політики в Україні та можливості інкорпорації передового зарубіжного досвіду”.

В межах даної дисципліни досліджуються, аналізуються й викладаються:

- соціальні основи політичного процесу, зокрема представництво соціальних інтересів через структури громадянського суспільства як підґрунтя прийняття політичних рішень у межах політичної системи, концепції політики та політичного курсу держави;
- історичний розвиток соціальної політики у ХХ столітті, підґрунтя та процес її гуманізації та демократизації;
- моделі соціальної політики, що їх опановують ті або інші політичні сили: ліберали, консерватори, соціал-демократи, комуністи тощо;
- формування концепції соціальної держави (держави загального добробуту) у західних демократичних країнах, її ліберальні та соціал-демократичні різновиди;
- основні функції, принципи та методи соціального управління у межах демократичної соціальної політики з опорою на практичний досвід розвинених країн (Швеція, ФРН, Франція тощо);
- основні соціальні проблеми суспільства: бідність, безробіття, соціальний захист непрацездатних тощо та досвід їх розв’язання у світі;
- пошук концепції соціальної політики пострадянської України, її здобутки й прорахунки на цьому шляху;
- рівень законодавчого забезпечення соціальної політики в Україні;

- нагальні соціальні проблеми українського суспільства, основні підходи та заходи щодо їх вирішення: соціальна поляризація, оплата праці, пенсійне забезпечення, житлово-комунальна сфера, зайнятість населення, реформування освіти та охорони здоров'я тощо.

Після опанування навчального матеріалу студенти повинні:

1. Знати:

- Основні парадигми соціальної політики.
- Функції та інструментарій демократичної соціальної політики.
- Напрямки демократичної соціальної політики.
- Основні соціальні проблеми сучасності, методологію та досвід їх вирішення.

2. Уміти:

- Проводити теоретичний, конкретно-історичний та емпіричний аналіз ситуацій і процесів у межах соціального регулювання суспільства.
- Здійснювати порівняльний аналіз соціальної політики, її окремих програм або заходів різних країн, оцінюючи їх соціальну ефективність.
- Опановувати досвід соціальної політики розвинених демократичних країн та вміти пристосовувати його до сучасних українських реалій.
- Давати оцінку державним (регіональним, місцевим) соціальним проектам, програмам, заходам, прогнозувати їхній вплив на динаміку соціальних процесів.
- Користуватися нормами чинного законодавства, нормативно-правової бази для вирішення конкретних соціальних питань, потреб практичної соціальної роботи.

Кожен з навчальних блоків містить систему лекційно-семінарських занять при застосуванні відповідного контролю отриманих знань: опитування, діалоговий режим роботи, контрольні-реферативні письмові роботи, перевірка конспектування першоджерел та літератури.

Виходячи з масштабності теоретичного та практичного матеріалу, частина курсу опрацьовується під час проведення семінарських занять, індивідуальних консультацій, а також через самостійну роботу студентів з відповідними науково-інформаційними джерелами.

За підсумками триместру проводяться іспит та комплексні контрольні роботи.